

de Uitdienstbode

PERIODIEK VOOR DE LEDEN VAN DE KRING UVA-SENIOREN VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Lezing Sijbolt Noorda	1
Het getal: 5	3
Talentontwikkeling	4
Aan het woord...	5
Van achter de geraniums	7
Senioren op excursie: Het Roeterseiland complex	8
Petite Histoire	10
Senioren op excursie: Bezoek aan Naturalis	11
Uit het Dagboek van een Uit- het-Maagdenhuis-gezettene	13
Mededelingen	15
Activiteiten	15

REDACTIELEDEN GEZOCHT

Kijk op pagina 15
voor meer informatie.

Sijbolt Noorda over de toestand van ons hoger onderwijs

in het algemeen en van de UvA in het bijzonder

Op 18 februari kwam de Kring voor het eerst in het nieuwe jaar weer bijeen in de Amsterdamse Academische Club. Op de agenda: een 'praatje' van Sijbolt Noorda over een thema dat ik als volgt kort samenvat: **Universiteiten: Succes of Stagnatie?**

Sijbolt kennen we natuurlijk als onze oud-collegevoorzitter. In 2012 werd hij voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Universiteiten. En nu is hij President Magna Charta Observatory, Bologna. Die Magna Charta werd in 1988 door 380 rectoren ondertekend met als doel de fundamentele universitaire waarden te beschermen. Geen geringe opgave in een tijd waarin de ene na de andere misstand in het Hoger Onderwijs aan het licht komt. En, zegt Ruud Bleijerveld in zijn inleiding, Sijbolt is vanuit zijn huidige positie en vanuit zijn vorige functies als geen ander in staat om ons te berichten over de staat van het Hoger Onderwijs in ons deel van de wereld.

Rivalling lovers

Allereerst het goede nieuws: universiteiten zijn erg in trek. Elke stad lijkt wel een universiteit te willen hebben: "Tot aan Lelystad toe". Sijbolt spreekt op een van zijn slides zelfs van *rivalling lovers*. Maar het minder goede nieuws is dat die 'lovers' (overheden, bedrijfsleven, 'de' maatschappij) vaak opereren vanuit verschillende en soms zelfs tegenstrijdige belangen en beelden van wat een universiteit is of zou moeten zijn. Ze kijken vaak verschillend aan tegen de vraag wie de eigenaar is en hanteren verschillende onderliggende

waarden. Studenten willen lang studeren zonder dat er al teveel eisen aan hen gesteld worden, wetenschappers willen in alle vrijheid hun onderzoek doen, de politiek wil maar al te graag de agenda bepalen en het bedrijfsleven wil snelle en toepasbare onderzoeksresultaten.

Wat willen we als universiteit zijn? Zijn we een algemene voorziening, toegankelijk voor iedereen met een VWO-diploma? Of willen we een topinstituut zijn voor alleen de allerbesten? Maakt een universiteit daarin een keus dan wordt er, ook buiten Amsterdam, op z'n Amsterdams gereageerd: het is niet goed of het deugt niet. En hoe word je een topuniversiteit? De Verenigd Staten kennen een aantal universiteiten die wereldwijd tot de top worden gerekend, maar vergeet niet, zegt Sijbolt, ►

Bezoek aan het Roeterseilandcomplex p.8

dat die budgetten hebben die soms wel veertig keer de omvang hebben van 'gewone' universiteiten. En vergeet ook niet dat diezelfde Verenigde Staten honderden universiteiten kennen die, soms ver, onder ons niveau presteren.

Bondjes

Om met dat veel lagere budget ("Nederland is niet bereid om veel geld aan onderzoek uit te geven") toch op topniveau te presteren is het nodig om 'bondjes' te sluiten. Denk bijvoorbeeld aan de vèrgaande samenwerking op bèta-gebied tussen UvA en VU. En daarop komen dan weer 'SP-achtige' reacties in de trant van: megalomane luchtfietserij. Dergelijke reacties vallen ook de bouwplannen ten deel. Daar is twintig jaar zeer consistent aan gewerkt maar niet alleen de publieke opinie is soms tegen (Het Parool gaat daarin voorop) maar ook medewerkers en studenten verzetten zich tegen elke verhuizing. Mieke Zaanen, de inmiddels oud-secretaris, had het daar in haar praatje voor onze Kring ook al over. Maar er bestaan ook interne problemen: fragmentarisering, egoïsme en meningsverschil winnen het vaak van het gevoel dat wij-met-z'n-allen de universiteit zijn. Dat begint al met de vraag wat prioriteit moet hebben: onderwijs of onderzoek.

Wat is nu de diagnose? We lijken iets te zijn kwijtgeraakt, en wel het antwoord op de vraag: waar zijn we eigenlijk voor? Wat is onze identiteit? Wat onze *core business*? Sijbolt heeft het over *verwaarloosd onderhoud*. Hebben we ons niet teveel laten leiden door vragen van buiten? We zijn een aardige en coöperatieve organisatie, zeker, maar wat blijft er over van onze eigenheid? Zijn we nog wel een open, onafhankelijke en toekomstgerichte organisatie, een, wat Sijbolt noemt, gemeenschap van geleerden en geleerden-in-opleiding?

En wat staat ons te doen? We moeten onze deugden als integriteit en ambitie herstellen en ondeugden als misleiding, wetenschappelijk wangedrag en het te positief beoordelen van studenten omderwille van de smeer bestrijden. En gemeenschappelijke waarden

moeten we niet alleen erkennen maar ook onderhouden. Daardoor krijgt de samenleving weer vertrouwen in de universiteiten. De universiteit zou in die samenleving geen uitzonderingspositie moeten innemen maar een voorbeeldfunctie moeten vervullen.

Maar in het algemeen: het gaat wereldwijd goed met het Hoger Onderwijs en het gaat goed met de UvA. Wel leveren we meer afgestudeerden af dan de markt aankan, de tijd dat je met een universitair diploma automatisch een baan kreeg, ligt ver achter ons.

Het is nodig om 'bondjes' te sluiten

Volgt een levendige discussie met als eerste vraag: wat betekent de huidige bekostigingsstructuur voor de vorm van de universiteit? Sijbolt gaat niet zozeer in op dat verband maar komt terug op de vraag naar de vorm: willen we een topuniversiteit zijn of een algemeen toegankelijk instituut? Zijn advies: doe beide. In de Verenigde Staten bestaan beide *naast* elkaar, daar heb je naast de kleine top een geweldige hoeveelheid universiteiten waar je als gewone ambitieuze student helemaal niet naartoe wilt. Die kant moeten we niet op.

Integriteit

En natuurlijk komt er een vraag over wetenschappelijke integriteit, dus over gevallen van wetenschapsfraude à la Diederik Stapel. Sijbolt zegt dat het niet hard te maken valt dat die gevallen toenemen. En het verschijnsel komt niet alleen bij ons voor maar ook in andere landen. Alleen pakken wij het heel wat voortvarender aan dan bijvoorbeeld Canada: bij ons duurt de

procedure om de fraude vast te stellen zo'n zeven maanden, daar zo'n *zeven jaar*. En vakgebieden leren van elkaar. In het vakgebied van Stapel was het bijvoorbeeld geen gewoonte om een logboek bij te houden over het verzamelen van onderzoeksgegevens, wat elders een strenge vereiste is. Daar zal dat vakgebied in de toekomst zeker lering uit trekken.

Over het bestuursmodel van onze universiteit: de meesten van ons hebben minstens twee modellen meegemaakt: (sterk) gedemocratiseerd en technocratisch, en nu is er weer de roep om meer democratie. Op de wereld vind je alle modellen, niet één model is zaligmakend en niet één model bant elk risico uit. *Terwijl ik dit, enkele dagen na deze bijeenkomst, schrijf wordt het Bungehuis ontruimd waar door studenten en enkele medewerkers actie werd gevoerd voor meer medezeggenschap. En waarbij de onderliggende vraag wie nu eigenlijk de eigenaar is van de universiteit op straat wordt uitgevochten - nou, dat vechten lijkt gelukkig mee te zijn gevallen. Ik wist natuurlijk niet dat er een (lange) Maagdenhuisbezetting ging volgen.*

Terug naar de 'bondjes'. De samenwerking met de VU is begonnen met de oprichting van rekencentrum SARA. Volgde ACTA, twee tandheelkundige opleidingen die in elkaar werden geschoven, en die opleiding behoort nu tot de topdrie van de wereld! En nu is er de bèta-samenwerking op masterniveau. Het gaat erom beide universiteiten op te stoten in de vaart der volkeren.

Sijbolts eindconclusie: naar mijn mening kunnen universiteiten een cruciale en nuttige rol vervullen in onze maatschappijen en ten aanzien van hun toekomstige ontwikkeling – maar dan moeten ze wel doen wat we van ze mogen verwachten.

Er kwam veel meer aan de orde en er bleven nog heel wat vragen liggen toen Ruud Bleijerveld om precies half vijf de discussie sloot. De vijf zat in de klok. Tijd voor een glaasje. ■

◆ Frans Willemsen

Als ik goed heb geteld heeft de jongste Maagdenhuisbezetting 46 dagen geduurd, van 25 februari tot 11 april. Op die dag werd het gebouw door de politie ontruimd en wel op gronden die naar mijn idee ook al op dag één golden: brandveiligheid, hygiëne, vernieling, en de aantasting van privacy. Maar dat terzijde.

Zoals ik elders in dit nummer heb geschreven was het een vreemde ervaring om in *de Uitdienstbode* uitvoerig verslag te doen van de praatjes van ex-secretaris Mieke Zaanen (in het vorige nummer), Sijbolt Noorda en Klaas Visser (beide in dit nummer) terwijl eerst het Bungehuis wordt bezet en ontruimd en daarna het Maagdenhuis door ontevreden studenten en docenten. Vooral het eerste verhaal was uiterst positief, juichend bijna: Het Gaat Goed Met De UvA! Ook het verhaal van Sijbolt had een positieve strekking: het gaat goed met het Hoger Onderwijs in het algemeen en het gaat goed met de UvA in het bijzonder. Ook Klaas Vissers verhaal is positief: aan de verbetering van het onderwijs wordt hard gewerkt (al eindigt hij met een kritische noot). Maar daar denken veel studenten en docenten dus echt anders over. 46 Dagen, zo'n anderhalve maand, hebben het College van Bestuur en alle andere medewerkers elders gebivakkeerd, veelal thuis, neem ik aan. Daarmee stonden de bestuurs- en beheersprocessen echt niet stil. We hebben tegenwoordig internet, en daarmee kun je prima thuiswerken. Dat was bij de eerste, legendarische bezetting, die van 1969, we mogen wel

zeggen *de* Maagdenhuisbezetting, natuurlijk wel anders. Ik was daarbij. Dat wil zeggen: ik was niet één van de bezetters, we hadden ons eigen Instituut voor Neerlandistiek in het Lambert ten Katehuis aan de Herengracht bezet (ja, we waren echt eerder). Maar ook daar bivakkeerde ik niet. Ik was, in tegenstelling tot zo'n beetje al mijn studiegenoten, getrouwd. Mijn ex-vrouw verdiende de kost op een kantoor en dan kon ik echt niet hele nachten wegblijven. Bovendien hadden we een taakverdeling: zij werkte de hele dag, ik studeerde en zorgde daarnaast voor de boodschappen en het eten. Maar ik hing natuurlijk overdag wel rond op Het Instituut (tjonge, wat heb ik staan stencillen...) en op het Spui. Het Maagdenhuis kon je vanaf een bepaald moment niet meer bereiken, dat was hermetisch afgesloten door de ME. Ze wilden de bezetters geloof ik uithongeren. Maar dan hadden ze buiten de bouwvakkers gerekend. Die timmerden een luchtbrug over de Handboogstraat waarover proviand de hongerende vesting werd binnengebracht. De Arbeiders (lees: de CPN) solidariseerden zich met de studenten! Niet zo gek: de studenten waren de culturele voorhoede van een veel bredere jongerenbeweging die de maatschappij flink in beroering bracht. De arbeidersklasse was zijn revolutionaire elan allang kwijtgeraakt en was verworpen tot het klootjesvolk (of erger nog: tot de Misselijk Makende Middenstand) dat zich in slaap had laten sussen met 'roomkloppers', televisietoestellen en een autootje voor de deur.

Die roemruchte 'zestiger jaren' hebben maatschappelijk heel wat teweeggebracht, en die eerste Maagdenhuisbezetting was een belangrijk symbolisch onderdeel van die brede maatschappelijke beweging. Groot is dan ook mijn verbazing als ik de feiten over die eerste bezetting nakijk en daar lees dat die maar vijf dagen heeft geduurd, van 16 tot 21 mei. Vijf dagen maar, dat was ik echt vergeten, in mijn herinnering duurde hij véél langer. Geen zesenvertig misschien, maar vijf... ■

◆ Frans Willemsen

RECTIFICATIE

Rectificatie bij de bijdrage Op de grens in Uitdienstbode nummer 6, 2015 - 1

Voor haar bijdrage over de pensioen- en uittrede-regelingen die de afgelopen jaren bij de UvA zijn toegepast, had Uitdienstboderedacteur Joke Pallada een ontmoeting met Maria van Thor, lid van onze Kring. Ze schrijft over het werk van Maria: "... waar ze zich met veel plezier bezig heeft gehouden met de personeel- en de salarisadministratie." Dat is een niet correcte weergave. Maria schrijft ons: "Daar heb ik me de eerste acht jaar mee beziggehouden. Daarna ging het om de automatisering daarvan. Dat is toch echt een ander vakgebied. Ik ben dus ook niet 35 jaar bij de personeelsadministratie aan het werk geweest. Ik ben er begonnen, maar uiteindelijk verder gegaan in de ICT, nl. het beheren van het personeelsinformatiesysteem."

“Het gaat erom de student aan de bal te houden”

Na de ‘praatjes’ van (inmiddels oud-)secretaris Mieke Zaanen en (allang oud-)collegevoorzitter Sijbolt Noorda voor onze Kring over de toestand van de UvA en de toestand van het Hoger Onderwijs in het algemeen, zoomde Klaas Visser in op een van de hoofdtaken van onze universiteit: het onderwijs.

Ruud Bleijerveld leidt de spreker in. De vraag die aan de orde is luidt: hoe slaagt de universiteit erin om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen bij toenemende studentenaantallen en tegelijkertijd afnemende middelen? Visser vat het weer anders samen: hoe ontwikkelen we de talenten van de studenten het best, en hoe komt het dat de ene opleiding dat beter doet dan de andere? En dan niet alleen wat betreft aantallen studenten die uiteindelijk hun diploma halen, maar ook wat betreft studenten die vroegtijdig stoppen of die van studierichting veranderen. Dat zijn er in Nederland relatief veel. In de jaren tussen 2002 en 2009 hebben we het zelfs over een percentage van 48%, nagenoeg één op de twee studenten!

Neem nou de Universiteit van Utrecht. Daar is het studierendement relatief hoog. De gemakkelijkste verklaring daarvoor zou zijn dat Utrecht lagere eisen stelt, maar dat blijkt verre van waar: Visser heeft naar de toetsen gekeken en die blijken juist moeilijker dan elders. Hebben ze daar dan de betere studenten? 20% van de eerstejaars zijn doorstromende HBO-ers en ook die doen het beter dan elders. Nee, de verklaring zit ‘m in goed onderwijs dat goed is georganiseerd en een vaste structuur kent: vakken duren bijvoorbeeld altijd tien weken en de student volgt altijd twee vakken tegelijkertijd, niet meer en niet minder. Dat schept helderheid, en vakken worden niet elkaars concurrent. De opleiding gaat impliciet een contract aan met de student: inschrijven betekent meedoen, en meedoen betekent afronden. Aan de andere kant weet de student door de heldere organisatie en de duidelijke eisen wat er van hem of haar verwacht wordt. Visser spreekt in dit verband van *verwachtingenmanagement*.

Vaste jaarklassen

Maar er zijn meer factoren die Visser ook heeft toegepast in het psychologieonderwijs aan de UvA. Zo zijn de studenten ingedeeld in vaste jaarklassen waardoor massaliteit en anonimiteit doorbroken worden. En ik weet uit eigen ervaring hoe belangrijk zo’n jaarklas is. Toen ik studeerde heb ik de eerste jaren in een vaste groep gezeten waarvan de leden

elkaar steunden door dik en dun. Je kwam je bed uit om de groepsleden te ontmoeten, je bereidde samen je tentamens voor, deed groepsopdrachten en de contacten beperkten zich natuurlijk niet tot de collegebanken: je had intensieve sociale contacten die niet zelden uitliepen op echte relaties. Ik denk wel eens dat ik het zonder die groep misschien niet zou hebben gered. Het bestaan van die jaarklassen brengt ook met zich mee dat er een harde ‘knip’ zit tussen de jaren. Je gaat als het ware ‘over’, een beetje als vroeger op de middelbare school. En herkansingen vinden plaats in de zomervakantie. Maximale duidelijkheid, daar gaat het om. Vinden de studenten die aanpak niet een beetje te schools? Soms wel maar de meeste studenten vinden het prima, zegt, Visser, ze stellen die duidelijkheid juist erg op prijs.

En docenten zijn niet langer volstrekt autonoom in het college- of werkgroeplokaal. Er zijn duidelijke eindtermen geformuleerd en docenten weten welk deel van de stof door hen behandeld dient te worden.

Toetsbeleid

Dan is er het toetsbeleid. Het blijkt dat door veel te toetsen studenten de stof beter onthouden. En dan niet één grote afsluitende toets, maar meerdere deeltoetsen onder het motto: veel toetsen maar weinig afrekenen, wat iets anders

is dan toetsen niet serieus nemen. Integendeel, er is bij Psychologie een echte toetscoördinator die toeziet op de kwaliteit van de toetsen en verder wordt het ‘vier-ogenprincipe’ toegepast: geen docent mag een toets in zijn of haar eentje beoordelen om toestanden als indertijd op de hogeschool Inholland te voorkomen. Daar werden aan de lopende band ‘genadezesjes’ uitgedeeld om de studentenaantallen en dus de budgetten op peil te houden.

“Je moet de studenten aan de bal houden”, zegt Visser, dus voldoende contacturen en, zoals gezegd, veel toetsen. Gestreefd wordt naar minstens 12 contacturen per week in het eerste jaar, gedurende 40 weken onderwijs, met daarnaast 6 toetsweken. Het halen van die 12 contacturen is in de alfa- en gammavakken soms een probleem, in de bètavakken is vaak het tegenovergestelde het geval. Daar hebben de studenten soms zoveel contacturen dat ze zich vertwijfeld afvragen wanneer ze nog tijd vinden om zelf te studeren. Daarnaast wordt er bij Psychologie gewerkt met een digitaal werkboek. Als tijdens het college het begrip conditioneren is behandeld, kan de student in dat werkboek zelf aan de slag door virtueel een duif te conditioneren. Zo blijft de stof veel beter hangen. Je kunt wel klagen over stijgende studentenaantallen en

afnemende middelen, maar je kunt beter heel pragmatisch kijken hoe je de beperkte middelen het best kunt inzetten. Je kunt docenten veel uit handen nemen, zoals nakijkwerk en het organiseren van de tentamens, zodat ze zich op de kwaliteit van hun onderwijs kunnen concentreren. De leerprocesbegeleiding in kleine groepen wordt gedaan door tutores, relatief goedkoop personeel.

Eerste jaar sleutelrol

En werkt het ook? “Jazeker”, zegt Visser, “je kunt veel doen om de studenten beter te laten studeren”. De onderwijsaanpak en –omgeving is kennelijk een belangrijke factor. Het eerste jaar speelt daarbij een sleutelrol. “Alles wat je daar verliest, haal je nooit meer in”. Hij illustreert zijn stelling met een paar cijfers. In 2008 (recentere cijfers zijn kennelijk niet beschikbaar) behaalde aan de Universiteit Utrecht 71% van de psychologiestudenten het bachelordiploma binnen vier jaar. Aan de UvA was dat in 2003, vijf jaar eerder dus, nog maar 31%, maar in 2008 was dat percentage verdubbeld tot 63%. In die vijf jaar zijn de studenten echt niet slimmer geworden. Wel ijveriger, er

wordt afgedwongen dat ze meer op tijd werken en de zaak beter bijhouden.

Tijdens de discussie worden er onder andere vragen gesteld over de nakijkteams: docenten willen toch zelf zien hoe de tentamens gemaakt zijn, en hoe voorkom je verschillen in beoordeling? En over de eindtermen: zijn die volstrekt duidelijk vooraf? Docenten kijken altijd een aantal tentamens na samen met het team. Hebben de tutores wel een carrièreperspectief? Jazeker, zegt Visser, het zijn absoluut geen tweederangs onderwijzers. Ze blijven maar een beperkt aantal jaren tutor en krijgen ondersteuning bij hun taak en leren veel waardoor ze doorgaans een goede uitgangspositie hebben voor een carrièrevervolg.

Al met al hebben we een positief getoonzet verhaal gehoord vanmiddag, maar Visser eindigt toch met een kritische noot. “Ik hou overal in Nederland praatjes over dit onderwerp, maar dit is de eerste keer dat ik dit aan mijn eigen universiteit doe”. ■

◆ Frans Willemsen

Aan het woord ...

Ad Oskam, die vergat, zo lijkt het, met pensioen te gaan

“Ruim zestig jaar heb ik een relatie met de UvA. Dat is langer dan ik mijn vrouw ken. Ik heb er Scheikunde gestudeerd, ben er kandidaat-assistent geweest, wetenschappelijk medewerker en vanaf mijn zevenendertigste hoogleraar Anorganische Chemie. In de jaren tachtig was ik vijf jaar decaan van de Faculteit der Scheikunde. En sinds mijn pensionering in 2000 ben ik adviseur en bouwcoördinator met een nul-aanstelling”

Aan het woord is Ad Oskam. We treffen elkaar op een terrasje aan het Spui. Ad heeft net een promotie in de Agnietenkapel achter de rug. Niet als promotor maar als voorzitter van de promotiecommissie. Een paar weken geleden is hij tachtig jaar geworden.

Bridge

Hij bridget graag, zijn hele leven al en op het hoogste niveau. Met twinkeloogjes vertelt hij hoe hij op zijn negentiende tussen de laboratoriumproeven door met briden begon en met drie leeftijdgenoten aan de eerste bridgewedstrijden deelnam, georganiseerd door het Universitair Sportcentrum. Uiteindelijk zijn ze alle vier hoogleraar geworden. In de eerste klas van de HBS aan de Westermarkt ontwikkelde zich ook een vriendschap tussen vier jongens en tot op de dag van vandaag zien ze elkaar om de drie maanden om een biertje te drinken bij Café het Papeneiland op de hoek van de Prinsengracht en de Brouwersgracht. Al meer dan vijftig jaar. Hij is met zijn bridge-partner twee maal

Nederlands kampioen geweest en speelt nog steeds op het allerhoogste niveau. Er worden op dat niveau schotten tussen de kaartspelers geplaatst opdat zij elkaar niet in de ogen kunnen kijken. Het voorkomt vals spelen door elkaar signaaltes te geven. “Schotten zijn goed omdat iedereen bij het zien van de kaarten die hem toebedeeld worden, wel een fysieke reactie heeft waar je wat aan af kan lezen.” Hij praat liefdevol over zijn toenmalige bridgepartner in het Nederlands team Gert-Jan Förch, die in 1969 tijdens de

Maagdenhuisbezetting slachtoffer werd van een ongeluk op het Rokin. Hij liep een schedelbasisfractuur op en is nooit meer als bridgespeler op het hoogste niveau teruggekeerd. Hij schreef wel een aantal heel goede boeken over bridge.

Gek bod

“Is een chemicus een goede bridge-speler?” vraag ik Ad. “Jazeker” zegt hij “een goede bridgespeler moet de volgende eigenschappen bezitten: een heel goed geheugen hebben en bijvoorbeeld wel dertig spellen die op een avond gespeeld worden, kunnen onthouden. Hij moet beschikken over fantasie, flexibel zijn en kunnen anticiperen. Zo ben ik niet te beroerd om een gek bod te doen. Dus een call die niemand verwacht. Maar dat laatste, ik zeg het eerlijk, wordt met het vorderen van mijn leeftijd moeilijker. Je moet tijdens een partij je plan om kunnen gooien en dat gaat me steeds minder gemakkelijk af.” Hij bridget nog twee avonden per week in de competitie. ►

Ad is voor de afdeling Scheikunde bij de nieuwbouw van de Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica bouwcoördinator geweest. “Die bouw was een lange weg. Het bouwplan dateert uit 1995. In 1999 werd het hele plan gestopt omdat er geen geld voor was. En in 2002, ik was al met pensioen, is de bouw weer opgepakt maar in behoorlijk afgeslankte vorm. Twintig procent minder budget, aanzienlijk minder vierkante meters en het werd een nieuwbouw/renovatie. Drie verschillende architecten opereerden onder een éénhoofdige leiding. Ik was daar niet blij mee. Maar nadat ik aanvankelijk op een laag pitje meewerkte werd dat gaandeweg steeds meer. Uiteindelijk is voor de Scheikundeafdeling alles door mijn handen gegaan. Van schroefjes tot laboratoriummateriaal, van zuurkasten tot veiligheidsmaskers. In 2009 is de eerste fase van het gebouw opgeleverd en ik vond het geweldig leuk om er de leden van de Kring UvA-senioren rond te leiden. Toevallig is er deze week weer vooruitgang geboekt in de voorgenomen fusie en herhuisvesting van de bèta-faculteiten van UvA en VU. De verschillende disciplines worden qua huisvesting verdeeld over Science Park en de VU in Buitenveldert. Er is mij al gevraagd weer mijn steentje bij te dragen wanneer een deel van VU-scheikunde intrekt op het Science Park.”

“In 1998 werd in Europa het Verdrag van Bologna van kracht. In dat verdrag wordt de BaMa-structuur geregeld. Hadden we eerst een driejarige kandi-

daatsopleiding gevolgd door een tweejarige doctoraalfase (zelfs een tijdje vier jaar in totaal), nu kregen we een bachelorperiode van drie jaar met daar achteraan een één- of tweejarige master. Het werd zaak dat de opleidingen allemaal dezelfde structuur en inhoud zouden krijgen. Ook in de chemie in Europa was dat zeker niet het geval. Chemici liepen bij dat uniformeren voorop. Ik werd lid van het ECTN, dat staat voor European Chemistry

“Ik probeer iedere dag een paar uur te lopen. Dat houdt de geest fris.”

Thematical Network. Met subsidie uit Brussel konden we veel bereiken. De opleidingen in verschillende landen kwamen op hetzelfde kennisniveau. We publiceerden een dik boek: Core Chemistry. In 2004 volgde een nieuwe organisatie Tuning genaamd. Die richtte zich op het onderwijsgeven. Al in 1968, toen ik begon met college geven was het niet duidelijk wat iedereen deed. Er was nauwelijks onderling overleg tussen de hoogleraren. Tuning heeft alles op z’n kop gezet. Er werden eindoelen gesteld, er vonden controles plaats door visitatiecommissies. Daar maakte ik ook deel van uit.

Ik heb heel wat in Europa gereisd. Nederland is een topland voor chemici. Bij de scheikunde aan de UvA gebeuren grootse zaken zoals het maken van bio-plastic dat afbreekbaar is.”

Alkmaar

“Ik forens al vele jaren tussen Amsterdam en Alkmaar. Toen ik zes-hoogachter woonde in Amsterdam en naar mijn ouders moest om te gaan douchen, kreeg ik een aanbieding voor een etage in een vrijstaand huis in de Kaasstad. Meteen gedaan, de verhuizer zei tegen mijn vrouw: u gaat van de hel naar de hemel. Alkmaar is maar een half uurtje met de trein. Bij het station had ik een oude fiets staan, nu loop ik alles. In Alkmaar woon ik dicht bij de natuur. Ik probeer iedere dag een paar uur te lopen. Dat houdt de geest fris. En tijdens het wandelen schieten mij zaken te binnen. Die geef ik een letter. Als ik een telefoontje moet plegen geef ik dat de letter O, van opbellen. Heb ik een bericht uit de krant nog niet gelezen dan komt er een K en moet mijn paspoort verlengd worden dan denk ik aan de letter P. Zo is in mijn hoofd tijdens het wandelen het woord KOP ontstaan en als ik thuis kom ga ik daar meteen mee aan de slag. Een van mijn grote hobby’s is het plannen en maken van grote reizen. Australië, Zuid Afrika, Botswana, Zuid Amerika. Ik plan alles zelf, er komt geen reisbureau aan te pas. Internet is daarbij goud waard. En nu moet ik naar huis, want er wordt op mij gewacht. Dank voor de koffie.” ■

◆ **Ton Dujardin**

UITLUI

Er is voor ons allen een tijd van komen en een tijd van gaan. Voor mij is de tijd nu gekomen van gaan. Ik heb me, als ambtelijk secretaris afgemeld bij het bestuur van de Kring. Waarom? Omdat ik als ambtelijk secretaris uiteindelijk voel dat ik nog geen lid ben van de Kring. De tijd van “socializen” met gelijkgestemden is nog niet helemaal mijn ding. Ik werk 36 uur per week bij de UvA, in de periode van de Maagdenhuisbezetting zelfs aanzienlijk meer. En ik wil in de functie van ambtelijk secretaris niet aan de Kring verbonden zijn als de persoon die er nooit is of was. Vandaar.

Mijn vertrek heeft als consequentie dat zowel voor mijn bestuurlijke werkzaamheden als voor mijn werkzaamheden voor *de Uitdienstbode* een nieuwe ambtelijke secretaris aangesteld moet worden. Het bestuur is daar druk mee bezig en zal ongetwijfeld snel een goede opvolger voor mij vinden. Tot die tijd zal ik, dan achter de schermen, alleen mijn werkzaamheden voor *de Uitdienstbode* voortzetten. Ik wens de Kring en *de Uitdienstbode* alle goeds.

Ton Dujardin

Huisje omhoog

Relatief veel senioren hebben een buitenverblijf. Van onze vaste kringleden kan ik er zo zeven noemen die nationaal dan wel internationaal een huisje 'buiten' hebben. Ik ben al een aantal jaren de trotse bezitter van een volkstuin in Amsterdam. Waarom neem je zo'n tuin?

Ik verhuisde in 1989 van een hofje in de Jordaan naar een bovenwoning bij de Noorderkerk. De tuin van het Hofje aan de Lindengracht hield ik, als hofjesbewoner bij, en dat miste ik na de verhuizing. Reden om om te zien naar een eigen tuin. Zo kwam de AVV op mijn pad, de Amsterdamse Vereniging van Volkstuinders. Deze vereniging heeft zesduizend tuinen in en rond Amsterdam verdeeld over dertig tuinparken. Om op één van de complexen een tuintje te krijgen moet je je inschrijven, dan kom je op een wachtlijst en kun je gaan afwachten tot een huisje in de verkoop komt. Nu zijn er lange wachtlijsten maar in 1990 kon je vrijwel meteen over een huisje beschikken. Ik tekende in op een huisje op een tuinpark bij station Sloterdijk. Achtentwintig vierkante meter, met twee slaapkamertjes in een tuin van driehonderdvijftig vierkante meter. Na achthonderd gulden overnamekosten betaald te hebben (er was een geiser, een kachel en een volledig ingerichte keuken met gaskoelkast en een gascomfort (volkstuinhuisjes hebben geen elektriciteit)) was ik de trotse eigenaar. Met veel plezier verblijf ik er al bijna vijfentwintig jaar. Ik geniet van het buitenleven en klus er naar hartenlust om het huisje en de tuin goed te onderhouden.

"Een huisje van vijfeneenhalf bij vijf meter opkrikken, hoe doe je dat?"

Maar vorig jaar zomer stapte ik maandagochtend uit mijn bed en had meteen natte voeten. De sloot was overstroomd en de tuin stond twintig centimeter onder water. De vloer van mijn huisje was net door het hoge water geraakt. Ik had behoorlijk de pest in want op de vloer lagen vlokkenplaten, die door het water uitzetten. Ik besloot toen mijn huisje hoger te zetten en dat is de klus geweest waar ik me achter de geraniums de afgelopen drie maanden stevig mee bezig heb gehouden.

Een huisje van vijfeneenhalf bij vijf meter opkrikken, hoe doe je dat?

Ik heb mij goed verstaan met raadgevers. En uiteindelijk kwam ik tot een plan van aanpak dat gebaseerd was op gesprekken met een bouwvakker, een universitair docent bouwkunde en een instrumentenmaker. Ik heb het huisje ingepakt met langere zware balken dan het huisje lang was en die balken vastgezet aan de staanders van het huisje. Om te voorkomen dat het huisje scheef zou gaan staan tijdens het opkrikken heb ik het geschoord, dus rechthoekige driehoeken op de hoeken aangebracht. De vloer werd eruit gesloopt en met vier flinke hydraulische cilinders, gehuurd bij een aannemersverhuurbedrijf, konden we aan de slag. Op zaterdag 4 april heb ik vier vrienden bereid gevonden om te komen helpen met opkrikken en dat hebben we in goed drie uur gedaan. Mijn volkstuinhuisje staat nu dertig centimeter hoger, er is een nieuwe fundering aangebracht van stevige balken.

Of er ook een UvA-component aan het verhaal zit? Natuurlijk. Ik heb me met deze klus op het terrein begeven van de professionele aannemer. En ik wist dat er best het nodige mis zou kunnen gaan. Valt een krik om, springt er een ruit, scheurt er een wand ... dan komen er krachten vrij waar je je tegen moet wapenen. Ik heb daarom contact opgenomen met de BHV (de bedrijfshulpverlening) van het pand waar ik tijdelijk gehuisvest ben op het Binnengasthuisterrein. Zij leenden me, alleen voor het Paasweekeinde, zes stevige helmen. Als tegenprestatie werd mij gevraagd om de portiers, die de helmen beheren, een taartje aan te bieden. Dat heb ik natuurlijk gedaan, gekocht bij Landskroon. En ik heb de helmen allemaal tijdens het opkrikken gebruikt. Gelukkig werden ze niet op hun kwaliteit getest.

Mijn buitenhuisje staat nu (hoger) als een huis.

✦ Ton Dujardin

Op 27 mei had het bestuur van onze Kring een bezoek georganiseerd aan het Roeterseilandcomplex dat zo langzamerhand zijn voltooiing nadert. Zoals we weten is de UvA al vanaf de zestiger jaren bezig haar activiteiten op campussen te concentreren. 85 Gebouwen had ze, er zullen er uiteindelijk 35 resteren. Dat is een enorme operatie, die niet alleen is ingegeven door eisen van efficiency, maar die ook voortvloeit uit de veranderde manier van studeren van studenten en van werken van de medewerkers.

In het complex zitten nu al onder andere de Faculteit Economie en Bedrijfskunde en de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen. Uiteindelijk, als in 2017 ook de Rechtenfaculteit de overstap heeft gemaakt, zullen er in dit complex 20.000 studenten en 3000 medewerkers gehuisvest zijn. Dat zijn enorme aantallen, en dat brengt zo zijn eigen problemen met zich mee. Zo is er het probleem van de fietsen. Veel studenten en medewerkers komen met de fiets, en die fietsen worden niet altijd even verantwoord gestald. De buurt, die toch al jarenlange overlast ondervond van de bouw, klaagde al dat het hier en daar een zootje werd. Nu wordt er hard gewerkt aan een fietsenbeleid.

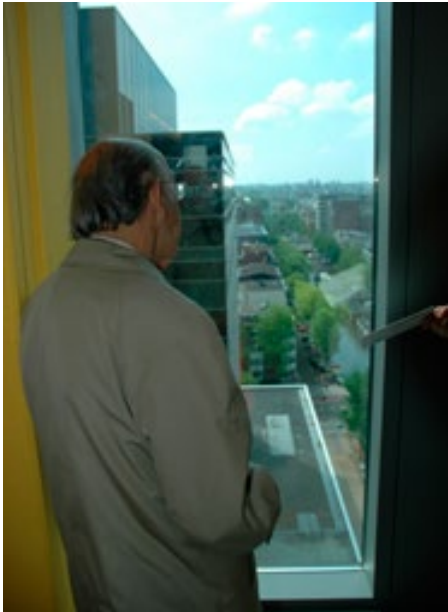
Er is een fietsenkelder gebouwd die uiteindelijk 2200 plekken zal krijgen. Maar nu is het nog de kunst om studenten

en medewerkers zo ver te krijgen dat ze daar ook gebruik van maken. Dat betekent onder andere heldere routes met bewegwijzering. En er zijn zelfs 'fietscoaches' ingeschakeld.

Er zijn zo'n veertig kringleden verschenen, en die worden gesplitst in drie groepjes. Ons groepje wordt rondgeleid door Carin Bosman, omgevingsmanager. Zij houdt zich, zoals de naam al zegt, bezig met de omgeving van de gebouwen. Dat betekent ook het contact met de buurtbewoners. Alle klachten komen bij haar terecht. Maar dat is gelukkig niet het enige: zij ziet er ook op toe dat de campus integreert in de buurt. ■

➡ Frans Willemsen

De viering van 200 jaar Athenaeum Illustre in 1832

Op 30 augustus 1831 viel in de vergadering van curatoren het besluit om het eeuwfeest van het Athenaeum: *'in de maand Januarij 1832, op eene gepaste, deftige, met onze zeden en de tijdsomstandigheden overeenkomstige wijze te vieren'*. Met deze (droeve) tijdsomstandigheden werd vooral op de afscheiding van de Belgen gedoeld. Van *'vuurwerken, mascarades, omgangen, of dergelijke vertooningen'* kon daarom geen sprake zijn. Jacob van Lennep (1802-1868), de wat slordige secretaris van curatoren van het Athenaeum (Knegtmans), en latere auteur van *'De Roos van Dekama'* en man van de Amsterdamse duinwaterleiding, stelde een Gedenkboek samen over de viering van het tweehonderdjarig bestaan van de Illustere School.

Omdat 8 januari 1832 op een zondag viel, werd *'overeengekomen dat op Dingsdag 10 Januarij het feest door eene Gedenkrede zoude geopend worden: doch het was niet dan na rijp beraad, dat men algemeen goedvond, dat dezelve in de Latijnsche taal zoude geschieden. Indien aan den eenen kant het gebruik der landtaal meer lieden in staat zoude gesteld hebben, de redevoering te verstaan, zoo was de Latijnsche meer geschikt om aan de plechtigheid eene deftige, met den aart der zaak overeenstemmende houding te geven en was zij bovendien als taal der geleerde waereld ook machtig om het verhandelde aan den vreemdeling over te brengen; terwijl men tevens ook aan de minkundigen voldoening konde geven, door op Donderdag 12 Januarij, het feest met eene Dankrede in de landtaal te besluiten: zulk een einde scheen daarenboven best over een te komen met den godsdienstigen aart onzer Stadgenoten: en het voegde aan hen, welke aan de Doorluchte Schole onderwijs genoten hadden, den Algoede hunnen dank toe te brengen voor de instandhouding van een zoo voortreffelijk gesticht.'*

Natuurlijk viel David Jacob van Lennep, de populaire hoogleraar Latijn en Grieks, en vader van de samensteller van het gedenkboek, de eer te beurt om de Latijnse gedenkrede te houden. De oratie ter afsluiting van de feestelijkheden zou worden verzorgd door Gijsbertus Johannes Rooijens, hoog-

leraar theologie en kerkgeschiedenis. Dat zou gebeuren in de Nieuwe Kerk, maar de opening van de feestelijkheden zou plaatsvinden in de Oude Lutherse Kerk aan het Spui, toen nog niet in gebruik als Aula, *'welke door den Eerw. Kerkenraad goedgunstiglijk tot het houden der Oratie was afgestaan, en op eene allezins voegzame wijze tot de plechtigheid was ingericht'*. Nauwelijks was de studenten het aantrekkelijke feestprogramma ter ore gekomen of zij meldden zich aan, omdat *'zij van eene zoodanige plechtigheid geene bloote toeschouwers blijven konden.'* Dat kwam goed uit, want het organisatiecomité had dringend behoefte aan ceremoniemeesters en aan begeleiders van de gasten. Curatoren trokken uit de vele gunstige reacties op hun plan de conclusie dat het met de *'gezindheid onzer natie ten opzichte der wetenschappen'* wel goed zat.

Maar beginnen wij bij het begin, de openingsplechtigheid op 10 januari. Verschillende belangstellenden hadden hun plaatsen, aangewezen door secretaris van curatoren en ceremoniemeesters, in de Lutherse kerk al

ingenomen, maar de speciaal genodigden wachtten nog in de consistoriekamer. Eindelijk betraden ook zij, *'onder het geluid eener deftige marsch'*, voorafgegaan door twee pedellen en vier ceremoniemeesters de kerk. Voorop baron Roëll, de minister van staat (en schoonvader van Jacob van Lennep), daarna baron Tindal, generaal der infanterie en na hen volgde nog een hele stoet, onder wie een deputatie van gedeputeerde staten, wethouders, raadsleden en de directeur der politie. Het cortège werd afgesloten door vier ceremoniemeesters. *'Zoodra voor-noemde Heeren geplaatst waren, begaven zich de Ceremoniemeesters met de Pedellen wederom naar de Consistoriekamer, en keerden nu in even plechtstatigen optocht met de volgende Heeren terug'*: de curatoren, de voorzitter der orde van hoogleraren, de redenaar en de hoogleraren van het Athenaeum en andere instellingen van hoger onderwijs en tot slot weer de vier ceremoniemeesters. Van Lennep merkt nog op dat alle hoogleraren in toga waren. De tekst van de lange Latijnse oratie, halverwege onderbroken *'door eene bevallige Symphonie uit de Schepping van Haydn, op het orgel uitgevoerd door den bekwamen GRIETHUYZEN, die tot veraan-genaming der plechtigheid zijne diensten op eene even beleefde als onbaatzuchtige wijze had aangeboden'*, laten wij hier achterwege. Hij is als Bijlage A opgenomen in het Gedenkboek. *'Na derzelve afloop begaf zich de Trein weder even als die gekomen was, dewijl het orgel een Io Vivat aanhief, naar de Consistoriekamer, waar eene overvloedige collation* de hierop genoodigden verbeidde.'*

De feestelijkheden werden voortgezet in de (oude) Stadsschouwburg. Jacob van Lennep had speciaal voor deze avond het stuk *'Een Amsterdamsche Winteravond in 1632'* geschreven. Al een uur voor de voorstelling stond het Leidseplein vol met koetsjes. Om tien uur was de voorstelling afgelopen en daarop spoedden de studenten onder de toeschouwers zich naar de Groote Doelen, alwaar *'hun eene*

collation werd aangeboden, door de Hoogleraren van het Athenaeum en der Seminaria bekostigd'. Als bijzonderheid meldt het Gedenkboek dat ook hier, waar 'de Leermeesters zich tusschen hunne leerlingen aan denzelfden disch nederplaatsten, eene gulle en echt hartelijke vreugde heerschte.'

De volgende dag was er weer een gastmaal in de Groote Doelen, maar dit keer alleen voor de autoriteiten en de hoogleraren van het Athenaeum en de andere instellingen. Ook hier was verbroedering het parool.

Aan beide diners heerste *'vrolijke levendigheid aan den disch'* maar *'diepen aandacht'* bij de talloze feestdranken. Wij noemen slechts die van de Voorzitter der Orde en van Burgemeester en Voorzittend Curator mr. F. van de Poll (op Koning en Vaderland), van de hoogleraar Vrolik (op Het bevestigen

van den band der eendracht, die al de Hoogleraren aan de instellingen van hooger onderwijs binnen deze Stad zoo gelukkig vereenigt), door de hoogleraar van Hengel, rector van de Leidse Academische Senaat (op Het Athenaeum,

voorgesteld als de waardige Dochter eener edele Moeder, de Academie). Bij de ceremoniële afsluiting op 12 januari puild de Nieuwe Kerk uit. Ruimte was namelijk vrijgelaten voor ongeletterden en *'voor vrouwen (...) welke de rede verlangden aan te hooren'*. En zo kwam er een alleszins voegzaam einde aan een viering waarbij minkundigen, studenten, vrouwen en geletterden volledig aan hun trekken waren gekomen.

◆ **Jan Wieten**

**) lichte koude maaltijd*

Bron citaten:

Mr. J. van Lennep (samensteller), Gedenkboek der plechtige viering van het tweehonderdjarig bestaan der Doorluchtige School te Amsterdam, Amsterdam 1832.

Andere bron:

P.J. Knechtmans, Professoren van de Stad. Het Athenaeum Illustre en de Universiteit van Amsterdam, 1632-1960, Amsterdam 2007.

SENIOREN OP EXCURSIE

Bezoek aan Naturalis, Leiden

Het was een prachtige dag, 15 april 2015, de eerste dag van het jaar dat ik zonder jas van huis ging. De zonscheen volop. Rokjesdag, maar dan anders. De leden van onze Kring hadden zich kunnen inschrijven voor een excursie naar Naturalis, Biodiversity Center, te Leiden en zo'n veertig leden hadden dat gedaan. En daar was de excursie mee volgetekend. En ze hadden gelijk, en de thuisblijvers weer eens een ongelijk, zoals het cliché luidt. Alleen had het voor sommigen van ons nogal wat voeten in de aarde om in Leiden te komen: een spoorbrug die niet open of juist niet dicht kon maakte dat de trein van Amsterdam naar Leiden die via Schiphol gaat niet reed. Gelukkig is er een alternatieve route, en iedereen was er, zij het dat sommigen tijdens de lunch die aan de rondleidingen voorafging binnendruppelden.

Prachtig gebouw

Zoals altijd heette onze voorzitter ons welkom in "dit prachtige gebouw waarin ook een stuk geschiedenis van de UvA aanwezig is" (de collectie van het Zoölogisch Museum Amsterdam is er ondergebracht). En een prachtig gebouw is het. Maar wel al te klein, dat wil zeggen, het depot waarin het deel van de collectie is opgeslagen dat (op dat moment) niet wordt tentoongesteld, en dat gevestigd is in de depottoren, kan de collectie niet meer aan.

We worden na de lunch in twee groepen gesplitst en de rondleiding kan beginnen. Allereerst staan we stil bij de maquette van de nieuwbouw. De eerste fase daarvan start dit jaar en het is de bedoeling dat het nieuwe gebouw in 2018 open gaat, "mits we geen toestanden krijgen als met het Rijks". We weten precies wat hij bedoelt.

Door een lange, lange gang komen we in de tentoonstellingsruimte. Onze enthousiaste gids voert ons door de 'Oerparade' waarin de evolutie is gevisualiseerd met objecten zoals veel opgezette dieren en skeletten, maar ook door verticale buizen die soms wel en soms niet ophouden voor ze het plafond bereiken. Die staan allemaal voor soorten die bestaan of hebben bestaan; de soorten die het plafond bereiken bestaan nog en evolueren nog, zoals de mens. De hoogte van de buizen correspondeert met een tijdschema van de verschillende geologische tijdperken.

Tyrannosaurus Rex

Onlangs was in het nieuws dat Naturalis meer dan de helft van het skelet van een Tyrannosaurus Rex, een dier van zo'n ►

twaalf meter lengte dat in het Krijt leefde, zo'n 225 – 65 miljoen jaar geleden heeft aangekocht. Een prachtig verhaal, ik had het al in de krant gelezen. 'Iemand' in de USA vond een deel van het skelet, die iemand is met een Nederlandse getrouwd, en die kende Naturalis. Toeval bestaat niet. Naturalis wist het eerste-kooprecht te verwerven maar kon de benodigde vijf miljoen niet opbrengen. Onze gids: "De overheid heeft wel dertig miljoen over voor een Mondriaan, maar geen vijf voor een dergelijke unieke vondst". Dus startte Naturalis een inzamelingsactie onder de leus: "Een tientje voor T-Rex". En het lukte, zij het op het nippertje. Een dag later zou het skelet voor het dubbele aan een andere partij zijn verkocht. De T-Rex is een planteneter. Naturalis wil ook dolgraag een vleeseter in zijn bezit krijgen.

Een unieke vondst, inderdaad: het skelet was bedolven onder zand en dat zand werkt als een kussen, waardoor de botten niet zijn platgedrukt en hun ronde vorm hebben behouden. Onze gids laat ons andere botten zien, en inderdaad, die zijn allemaal min of meer vierkant. "We hebben de absolute jackpot".

Maar tegelijkertijd relativeert onze gids de vondst: "Voor de evolutie is een mier even belangrijk als een Dino". En hij laat ons halt houden voor *zijn* absolute favoriet: een groot brok steen. Daar zie je als leek niet veel aan af, maar het is het oudste stuk steen ooit op aarde gevonden, op Groenland. En zo'n 2.8 miljard jaar oud, ouder dan het oudste ooit gevonden fossiel dat zo'n 2.5 miljard jaar oud is. Dat behoeft uitleg: is alle steen op aarde dan niet even oud? Nee. Dat komt door de plaattektoniek, de verschuiving van de aardplaten. Daardoor komen stukken aardkorst boven en worden andere terug in de aardkern geduwd. Ze worden als het ware gerecycled. Het stuk steen waar we vóór staan en waar we onze handen op kunnen leggen, is daaraan ontkomen, wat hem uiterst zeldzaam maakt. Het is zwart met witte laagjes, een aanduiding dat het afzettingsgesteente is. En het bevat

ijzer maar is niet of nauwelijks geoxideerd. Dat wijst erop dat de dampkring nog bijna geen zuurstof bevatte. Nu bevat die twintig procent zuurstof. We staan dus te kijken naar een object dat bijna drie miljard jaar oud is!

Schelp

En er is een ander object waar ik ademloos naar kijk en ook daarover had ik in de krant gelezen. In een vitrine liggen een schedeldakje, een kies en een schelp, rond 1895 gevonden door Eugène Dubois, een Nederlander die in Indonesië op zoek wilde gaan naar de missing link in de ontstaansgeschiedenis van de moderne mens, de *Homo Sapiens*. Darwin had in 1859 zijn *On the Origin of Species* gepubliceerd maar daarin de evolutie van de mens bewust weggelaten, beducht voor verkettering uit christelijke hoek. Pas zo'n twintig jaar later, in *On the Descent of Man*, durfde hij die ontwikkeling te beschrijven. Dubois was daardoor zó gegrepen dat hij zelfs dienst nam bij het KNIL om in zijn vrije tijd onderzoek te kunnen gaan doen. Hij vond de objecten die in de vitrine liggen en die schelp heeft al die tijd en tot voor kort in een doos gelegen, totdat er iemand er nog eens naar keek en een geweldige ontdekking deed: de schelp bevat graveringen, krasjes zeg maar, met een geometrisch patroon, en die zijn aantoonbaar ouder dan tijdens de fossilisatie veroorzaakte verweringsverschijnselen. Nader onderzoek heeft aangetoond dat ze zo'n een half miljoen jaar oud zijn en daarmee vier keer zo oud als de oudst bekende graveringen die in Afrika zijn gevonden. Ze moeten zijn aangebracht door een *Homo Erectus*, een voorloper van de *Homo Sapiens*. Waarom hij dat deed blijft gissen.

We hebben nog veel meer gezien en gehoord, en ik kon er nauwelijks genoeg van krijgen. Maar het werd tijd om het depot te bezoeken, een deel dat gewone bezoekers nooit te zien krijgen. Ik sluit me aan bij het groepje dat de bibliotheekopslag bezoekt. Daar staat drie kilometer aan boeken en tijdschriften, en de collectie groeit nog met een meter per maand. We bezoeken the rare book room, waar we onder andere een boek uit 1899 te zien krijgen met de titel *Mothes and Butterflies of the USA* waarin echte vlinders zijn verwerkt die via een transfertechniek op het papier zijn overgebracht. En mijn wens wordt vervuld: we mogen een kijkje nemen in het beroemde insecten- en plantenboek van Maria Sibylla Merian die aan het eind van de zeventiende/begin achttiende eeuw haar beroemde tekeningen maakte van insecten en planten van Suriname. Ik had haar werk al eens in de Artisbibliotheek mogen zien, en was toen diep onder de indruk. Dat was ik weer.

Tijd om ons naar het museumcafé te spoeden waar Ruud iedereen bedankt die deze excursie mogelijk heeft gemaakt en een cadeautje overhandigt aan de rondleiders. Buiten is het nog steeds prachtig weer. En de spoorbrug is weer dicht of open, in ieder geval rijdt de trein weer ■

➡ Frans Willemsen

UIT HET DAGBOEK VAN EEN Uit-het-Maagdenhuis-gezettene

Ik heb het altijd betreurd dat ik niet bij de eerste Maagdenhuisbezetting in 1969 kon zijn. Zeker toen ik vele jaren later zelf in het Maagdenhuis ging werken en ontdekte dat het woord 'Maagdenhuisbezetting' een officieel lemma is in de Dikke Van Dale. En toen werd ik zelf uit het Maagdenhuis gezet ... 26 februari 2015. Daar was ik wel bij maar nu als uitgezettene en niet als bezetter. Om achteraf niet te verdwalen in de vraag hoe het er allemaal aan toeging ben ik meteen begonnen met een dagboek bij te houden, waar ik hier uit citeer:

Donderdag 26 februari 2015

Op maandag 23 februari maak ik foto's bij de ontruiming van het Bungehuis. Ik help mee aan het jaarverslag van de UvA en van sommige gebeurtenissen wordt gewoon vergeten foto's te maken. Daar probeer ik wat aan te doen. Ik werd in de Spuistraat nog in een hoek gedrukt door een politiepaard. De bezetting van het Maagdenhuis komt voort uit de ontruiming van het Bungehuis. Voormalige bezetters en sympathisanten hielden op woensdag 25 februari een protestmars, die eindigde op het Spui. En daar werd toen spontaan het Maagdenhuis bezet. Spontaan omdat ik mensen heb gesproken die in die demonstratie meeliepen en die aan het eind naar huis gingen om de volgende morgen via het nieuws te vernemen dat het Maagdenhuis bezet was. "Dit had nooit mogen gebeuren" hoor ik vooraanstaande leden van de Kring UvA-senioren zeggen. Als er iets gemakkelijk te verdedigen is, dan is het wel het Maagdenhuis. Er wordt 's middags college aan de bezetters gegeven in het Maagdenhuis.

Vrijdag 27 februari 2015

Als personeel in het Maagdenhuis zijn we op zoek naar een werkplek. Hoewel

het gebouw open is krijgen we een dienstbevel dat personeel er niet heen mag. Er is een crisisteam geformeerd dat, net als het CvB, tijdelijk intrekt in de Universiteitsbibliotheek aan het Singel. Ik ga er een kijkje nemen maar merk dat ze niet op mij zitten te

wachten. Ik ga door naar Studenten Services, een UvA-eenheid die op het Binnengasthuisterrein gehuisvest is. Daar tref ik de nodige collega's. De UvA heeft inmiddels aangifte gedaan bij de politie: huisvredebreuk.

Maandag 2 maart

Met mijn eigen laptop onder de arm ga ik weer naar Studenten Services. Ik zoek daar een plekje en vind dat in de studiezaal beneden. Ze hebben er een geweldig espressoapparaat. En het is een vreselijk gezellig gebouw. Schuin aan de overkant wordt plaatsgemaakt voor het CvB

en crisisteam. Gebouw BG5 is door het Stafbureau van de Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen in september 2014 verlaten toen een groot deel van het Roeterseilandcomplex werd opgeleverd. In het Atrium houden we een afdelingsoverleg. Alles wijst erop dat we hier voor langere tijd gehuisvest gaan worden. 's Middags eerste debat tussen ontevredenen en het CvB. Ik ga er heen. Veel medezeggenschapsvragen.

Dinsdag 3 maart

Met stomme verbazing fiets ik iedere morgen op weg naar mijn tijdelijke werkplek voorbij het Maagdenhuis. Een spandoek van De Nieuwe Universiteit en veel kretologie. Iedere dinsdag en donderdag komt ons afdelingshoofd die in het crisisteam zit, verslag doen van hoe het gaat. En het gaat niet gemakkelijk. Het CvB ligt onder vuur, het crisisteam wordt uitgebreid met allerhande deskundigen: verwachtingenmanagers, mediatrainers. Zelfs een oud-directeur van Bureau Communicatie komt weer in het vizier. In de middag mag ik onder begeleiding van de beveiliging naar mijn kamer in het Maagdenhuis om spullen op te halen. Ik schrik me te pletter. Het meurt er. In januari werd afscheid genomen van de Secretaris van de Universiteit Mieke Zaanen en de hal was toen feestelijk veranderd in een soort van bezette hal. Wat ik hier aantref heeft daar geen enkel vergelijk mee. Voor de deur van mijn kamer ligt de met de bezetters sympathiserende docent Rudolf Valkhof te slapen. Die klimt in onderbroek uit z'n slaapzak om plaats te maken. Een beeld dat ik moeilijk van mijn netvlies krijg.

Donderdag 5 maart

We hebben een borrel met alle uit het ►

Maagdenhuis verdreven collega's, in de Letterode Bibliotheek. Die ligt in de Handboogsteeg. Ik sta ervan te kijken dat ik meer dan de helft van de aanwezigen niet ken. Er blijken veel collega's in het Maagdenhuis te werken die ik niet ken. Ook de pas benoemde opvolger van Mieke Zaanen, die mailtjes begint te sturen aan de verdreven bewoners, is mij onbekend.

Maandag 9 maart

Ik krijg een mobiele telefoon. Die had ik nog niet. Maar om bereikbaar te zijn is die nu wel handig. De debatten met het CvB zijn wekelijks op maandagmiddag gepland. Ik fiets er met collega Pauline heen, de debatten worden in de muziekzaal van Crea gehouden. Als we over het bruggetje naderen zien we al dat het niet gaat lukken om binnen te komen. De zaal is al stampvol en ook buiten staan ruim honderd mensen. Het is een chaos waarvan ik later hoor van aanwezigen dat door middel van rolfluitjes en spreekkoren het discussiëren onmogelijk werd gemaakt.

Dinsdag 10 maart

Er wordt een tienpuntenplan gelanceerd door het CvB. Het moet de handleiding worden om weer in normaal contact met elkaar te komen. Ik verbaas me over punt 9: de hal van het Maagdenhuis als ontmoetingscentrum voor debat. En eigenlijk wil ik er ook graag een punt 11 bij: nu we het ongenoegen en leed van de bezetters geïnventariseerd hebben en beloven er serieus mee aan de slag te gaan, willen jullie dan nu het Maagdenhuis verlaten?

Donderdag 12 maart

Praten we eigenlijk wel allemaal over hetzelfde? Als ik medezeggenschap zeg, en ik heb een aantal jaren deel uitgemaakt van een UvA-ondernemingsraad, dan heb ik het gevoel dat mijn collega die nooit bij een ondernemingsraad betrokken was, het over iets heel anders heeft. Dezelfde dingen bedoelen en zeggen, daar lijkt het soms om te gaan. Er is inmiddels binnen de UvA-website een speciale website over wat er gaande is bij de bezetting. En op die website komen nu factsheets. Precieze beschrij-

vingen van wat er op bepaalde terreinen gebeurt. Het gaat om Medezeggenschap, het Allocatiemodel, Huisvesting en Personeel.

Dat zijn zaken waar de UvA over gaat. Een factsheet zou ook moeten zijn Rendementsdenken maar die is moeilijk te formuleren en verschijnt niet. Rendementsdenken heeft veel met de Haagse politiek te maken. Zij verwacht dat wij de prestatie-afspraken die gemaakt zijn over studierendement uitvoeren. In de factsheet Medezeggenschap kan ik nog een fout weg laten halen. De COR wordt getraptd gekozen door de gekozen leden van de verschillende UvA-ondernemingsraden.

Maandag 16 maart

De protestzanger Armand komt in het Maagdenhuis optreden om de bezetters een riem onder het hart te steken. Ik ben verbaasd. Leeft die man nog? Ik herinner me Boudewijn de Groot veel meer als protestzanger. Mijn collega Joost vertelt dat zijn moeder nog verkering heeft gehad met Armand. Was hij voor haar te min? Wat mag die jongen blij zijn dat dat uit gegaan is!

Dinsdag 24 maart

Gekke dag voor mijn collega Ellen. Ze heeft begin januari ontslag genomen omdat ze een eigen bedrijfje gaat beginnen. Twintig jaar bij de UvA gewerkt. Ze krijgt niet de kans om afscheid te nemen in deze dagen, haar bureau staat onaangeroerd in het Maagdenhuis. Met de directe collega's hebben we een afscheidslunch in de Academische Club.

Donderdag 26 maart

De UvA, HvA en Folia zoeken een Campusdichter. Het is een project waar Louise Gunning graag aan meewerkt en zij is voorzitter van de Jury. In Spui25

worden de inzendingen gewogen. Wanneer één van de Maagdenhuis-bezetters haar door het open raam op het podium ziet zitten, haalt hij zijn maten uit het bezette gebouw en op zeer irritante wijze staan dertig bezetters lawaai te maken op de stoep van Spui25. Het wordt één van de inzenders van een campusgedicht teveel en hij gaat naar buiten om de joelende club te sommeren in ieder geval hun mond te houden. En wonder ... de groep druipt af. Ik realiseer me dat onder de Maagdenhuisbezetters ook een stelletje onvolwassen kleuters zit.

Zaterdag 4 april

Paasweekend. Veel toeristen in het Maagdenhuis. Voertaal Engels. Er komt ook een motorrijder met helm op een kijkje nemen. Om één of andere reden zorgt dat voor brede opwinding.

Dinsdag 7 april

Een incident in het Maagdenhuis. Een stelletje corpballen 'wil wel eens zien hoe het er allemaal aan toegaat in die oproertent'. Er is in de nacht een vechtpartij waarbij bezetters en beveiliging samen vechten tegen de indringers. Er wordt een gewonde beveiliging met een ambulance afgevoerd. De bezetters hebben de zaak blijkbaar niet goed meer in de hand.

Woensdag 8 april

Persconferentie. Er is een overeenkomst en vol verwachting staat de woordvoerder van de UvA het verslag van de studenten af te wachten. Tot zijn niet geringe verbijstering wordt daar meege-deeld dat de overeengekomen afspraken toch niet gelden omdat de General Assambly de onderhandelingsresultaten heeft verworpen. Duidelijk, je kunt met de bezetters in z'n geheel geen afspraken maken. Laat de rechter nu maar een beslissing nemen.

Vrijdagmiddag 10 april

De rechtbank is in een kort geding klip en klaar. Bezetters binnen vier uur het Maagdenhuis uit. Het geplande feest voor het weekend zal, om veiligheidsredenen geen doorgang vinden. De bezetters negeren de rechterlijke uitspraak. ▶

Maandag 13 april

Het Maagdenhuis is zaterdag ont-ruimd, uiteindelijk toch nog met de harde hand. Een goede zaak maar daar denkt een deel van de universitaire gemeenschap anders over. In de middag wordt er een protestmars gehouden, die begint op het Roeters-eilandcomplex en eindigt bij de UB. De betogers zijn medewerkers en studenten en het spandoek dat ze meevoeren eist het aftreden van het CvB. Ik vind het een geweldige tegenslag. Nu is de zaak eindelijk aan kant en krijg je vanuit de eigen gelederen tegengas. Houdt het dan nooit op?

De hele week is de Maagdenhuisbezetting belangrijk onderwerp in de media. Twee keer voorpaginanieuws, Louise

Gunning zit bij Nieuwsuur. In het nu lege Maagdenhuis wordt hard gewerkt om de zaak weer op orde te krijgen. Dertig schilders zijn er aan de slag. En dat gaat voorspoedig. We mogen na het weekend weer terug.

Zondag 19 april

Op het NOS journaal wordt als nieuws gebracht dat Louise Gunning aftreedt als collegevoorzitter.

Maandag 20 april

Ik keer weer terug naar het Maagdenhuis. Het is er hartstikke schoon. Ik zie verbaasd hoe in de trappenhal alles witter is dan wit op plekken die een maand geleden nog volledig ondergesmeerd waren. ■

➡ Ton Dujardin

VOLGENDE KRINGACTIVITEITEN

Eind augustus:

een "zomeractiviteit"

23 september:

lezing van Dr Manet van Montfrans (oud-medewerker Frans en Europese Studies)

U ontvangt voor iedere activiteit een uitnodiging waar op aangemeld kan worden.

OPROEP

Wanneer u gepensioneerde collega's kent, die nog niet in contact staan met de Kring UvA-senioren, informeer hen dan over het bestaan van de Kring.

MEDEDELING

Joke Pallada, die nog maar zo kort geleden tot de redactie was toegetreden, heeft deze weer verlaten. Ze heeft, zo laat ze weten, toch minder affiniteit met de UvA dan ze verwachtte. Dat vinden we natuurlijk jammer. Joke, bedankt voor wat je in die korte tijd voor de Uitdienstbode hebt betekend, en we hopen dat we snel een opvolger/ster voor je hebben gevonden!

OPROEP: REDACTIELEDEN (M/V) GEZOCHT

Uit tal van reacties blijkt dat de Uitdienstbode binnen de Kring van UvA-senioren veel waardering geniet. Het blad is plezierig om te lezen en brengt op bijzondere wijze de band tot uitdrukking die gepensioneerde medewerkers met de UvA zijn blijven voelen. De redactie wil graag op deze weg voortgaan en nieuwe nummers blijven maken met passende inhoud en van goede kwaliteit. Om dat vol te houden heeft zij wel redactionele versterking nodig. Ongetwijfeld zijn er in onze kring leden die plezier hebben in schrijven. Wie een bijdrage wil leveren aan komende nummers van de Uitdienstbode of wie de redactie wil komen versterken wordt van harte uitgenodigd om zich aan te melden bij hoofdredacteur a.i.

Frans Willemsen (fwwillemsen@upcmail.nl).

Het bestuur van de Kring van UvA-senioren

REDACTIE:

Ton Dujardin, Madzy Koudstaal, Jan Wieten en Frans Willemsen.

Fotografie:

p.1 (Noorda), 2 en 4: Madzy Koudstaal
p.1 (hal REC), 8, 9, 11 en 12: Dorothee te Riele
p.5, 8 en 9: Frans Willemsen
p.7, 13 en 15: Ton Dujardin
p. 10, 13: Dirk Gillissen

Ontwerp & layout:

Liek van den Braak, Lont - Grafisch werk

Vragen of opmerkingen?

Neem contact op met:

e-mail: kringvasenioren-avv@uva.nl

Tel: 020 5254580 (alleen op vrijdag)

Deadline volgende nummer:

Vrijdag 25 september 2015